

Protokols Nr. 7

1. Ar COVID-19 saistīti aktuālie jautājumi Eiropas Savienībā
2. ES-AK nākotnes attiecību sarunas
3. ES daudzgadu budžets 2021-2027 un ES nākamās paaudzes instruments
4. Padomes jūnijā
5. Informācijai - par Baltijas un Ziemeļvalstu sadarbību (NB8)
6. Dažādi

Sēdi vada: A. Kurme, Ārlietu ministrijas Valsts sekretāra vietniece Eiropas lietās.

Sēdes locekļi:

M. Klīve, Ārlietu ministrija
S. Rupjā, Ārlietu ministrija
M. Klismets, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
E. Stanga, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
Z. Liepiņa, Ekonomikas ministrija
L. Stauvere, Ekonomikas ministrija
M. Rone, Ekonomikas ministrija
D. Giluce, Aizsardzības inistrija
E. Šimiņa-Neverovska, Satiksmes ministrija
E. Nagle, Satiksmes ministrija
S. Catlaka, Kultūras ministrija
I. Tāre, Labklājības ministrija
N. Sakss, Finanšu ministrija
E. Šadris, Finanšu ministrija
B. Kņigins, Finanšu ministrija
N. Strautmanis, Finanšu ministrija
A. Esenberga, Finanšu ministrija
I. Blauberģa, Finanšu ministrija
G. Sterinoviča, Finanšu ministrija
I. Irbe, Finanšu ministrija
A. Valaine-Elsone, Iekšlietu ministrija
D. Deinate, Izglītības un zinātnes ministrija
B. Jurkevica, Izglītības un zinātnes ministrija
K. Pommere, Tieslietu ministrija
E. Stungrevica, Tieslietu ministrija
I. Baļčūne, Zemkopības ministrija
L. Timša, Veselības ministrija
I. Allika, Latvijas Banka

Klātesošie:

Ārlietu ministrija: J. Kevišs-Petuško, R. Brusbārdis, A. Čākure, A. Butāne, A. Gaņģe, A. Mende, E. Tanne, D. Drēziņš, L. Jermacāne.

L. Līce-Līcīte, Ministru prezidenta birojs
N. Preisa, Latvijas Brīvo Arodbiedrību savienība
I. Dēze, Saeimas Eiropas lietu komisija
K. Gailīte, Saeimas Eiropas lietu komisija
I. Stepiņa, Latvijas Darba devēju konfederācija
E. Kresse, Latvijas Pašvaldību savienība
M. M. Lūse, Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome

1. Ar COVID-19 saistīti aktuālie jautājumi Eiropas Savienībā

Ziņo: ĀM/ A. Kurme

Izsakās: SM/ E. Šimiņa-Neverovska

Joprojām aktuāli Covid-19 krīzes izraisītie iekšējo un ārējo robežu jautājumi, kā arī situācijas izvērtēšana trešajās valstīs. Komisija aicina dalībvalstis aktīvi strādāt pie ES iekšējo robežu atvēršanas, lai varētu sākt pakāpenisku ES ārējo robežu atvēršanu pēc 30. jūnija. Komisija tuvākajās dienās plāno publicēt vadlīnijas par ceļošanas ierobežojumu nesvarīgiem ceļojumiem (non-essential) no trešajām valstīm uz ES atcelšanu. Plānotie kritēriji paredzētu ārējo robežu atvēršanai – līdzīgi kā pie ES iekšējo robežu atvēršanas būtu: epidemioloģiskā situācija, ekonomiskie un sociālie aspekti, ar veselību saistītie ierobežojošie mēri. Komisija izvērtē iespēju izveidot trešo valstu, “pozitīvo” vai “negatīvo” sarakstu attiecībā uz ieceļošanu ES. Komisija izstrādā interaktīvo karti – aplikāciju, kas ceļotājiem ļaus sekot līdzi aktuālajiem ES valstu pārvietošanās ierobežojumiem uz ES iekšējām robežām. Diskusijas par iekšējām robežām turpinās un būs nepieciešams IeM viedoklis.

SM: 4. jūnijā transporta ministri diskutēja par aktuālajiem jautājumiem. Eiropas Jūras drošības aģentūra strādā ar Eiropas slimību profilakses un kontroles centru par vadlīnijām, lai pamazām varētu atsākties kruīza kuģu pārvadājumi, ņemot vērā atsevišķu valstu intereses šajā virzienā. Pakāpeniski atsākušies starptautiskie pasažieru pārvadājumi un paplašinās aviācijas gala mērķu valstu loks.

Nolemj: Pieņemt zināšanai ĀM un SM sniegto informāciju.

2. ES-AK nākotnes attiecību sarunas

Ziņo: ĀM/ A. Kurme

Izsakās: SM/ E. Šimiņa-Neverovska

Līdz šim ES-AK sarunas risinās bez progresā. Jāsāk gatavoties 2021. gada 1. janvārim. 16. jūnija Vispārējo lietu padomē gaidāms ziņojums par *status quo* ES sarunās ar AK. Galvenie problēmjautājumi: zivsaimniecība, vienlīdzīga konkurence, līguma pārvaldība. 15. jūnijā pirms 19. jūnija Eiropadomes notiks ES-AK Augsta līmeņa konference, kurā visticamāk tiks lemts pārejas periodu nepagarināt. Līdz ar to 2021. gada 1. janvārī notiks „ekonomiskais/ praktiskais” breksits – AK izstāsies gan no ES Vienotā tirgus, gan Muitas savienības, un tai vairs nebūs saistošs ES *acquis*, kā tas bija pārejas periodā. Sarunās maz laika - līdz š.g. 31. oktobrim (vajadzīgs laiks ratifikācijai), tāpēc *no deal* risks saglabājas. Neatkarīgi no tā, vai būs ES-AK vienošanās vai nē - no 2021. gada 1. janvāra ES un AK attiecībās iestāsies pārmaiņas. Jomās, par kurām puses neviensies, attiecības balstīsies uz starptautisko regulējumu: PTO noteikumiem; dažādām konvencijām; divpusējiem līgumiem u.tml. Nākamā ĀM breksita darba grupa plānota 8. jūlijā. Līdz septembrim neieciešams pārskatīt Latvijas gatavību attiecībām ar AK pēc 2021. gada 1. janvāra. ĀM aicina analizēt EK „gatavības ziņojumus” un nodrošināt sektorālo sagatavotību Latvijā. Jāsaprot, vai un kas no esošā „jumta likuma” būtu jāgroza vai jāattiecina uz nākotni. Varbūt būs nepieciešams nacionāls regulējums arī citās jomās, kas nebija ietvertas esošajā „jumta likumā”. TM varētu palīdzēt ar ekspertīzi. Tāpat, atkarībā no ES - AK sarunu gaitas, būs jādomā, vai aktualizēt divpusējus Latvijas – AK līgumus. Laikus jādomā par komunikācijas koordināciju.

SM pauž bažas par to, kāda būs situācija transporta savienojumu (aviācijas un autopārvadājumu jomā) pēc 2021. gada 1. janvāra, jo nav juridiskās skaidrības situācijā, ja neizdodas noslēgt vienošanos, ņemot vērā ES līmeņa lēmumus. Par šiem jautājumiem arī vērsta uzmanība ĀM instrukcijas 10. jūnija COREPER sanāksmei par aktuālo situāciju ES-AK attiecībās saskaņošanas procesā.

ĀM norāda, ka rudenī Komisija plāno nākt klajā arī ar ārkārtas pasākumu priekšlikumiem attiecībā uz AK izstāšanos no ES un piedāvās risinājumus (atsevišķās jomās; ierobežotu laiku), kas skars visas valstis. LV vislielākās bažas skar sociālo jautājumu sfēru.

Nolemj: Pieņemt zināšanai ĀM un SM sniegto informāciju.

3. ES daudzgadu budžets 2021-2027 un ES nākamās paaudzes instruments

Ziņo: ĀM/ A. Kurme

Izsakās: SM/ E. Šimiņa-Neverovska, KM/ S. Catlaka

Kopš 27. maija priekšlikuma publicēšanas ir sācies intensīvs darbs ar MFF un *NextGen* dažādos formātos. Par jauno instrumentu apstiprinātas divas pozīcijas: ĀM *Pozīcija Nr. 1 par Eiropas Atveseļošanas plānam paredzēto finansējumu* ir vairāk visaptveroša, paredzēta sarunām Vispārējo lietu padomē un Eiropadomē un detalizētāka FM *Pozīcija Nr. 1 Par atsevišķiem Finanšu ministrijas kompetences jautājumiem Eiropas Komisijas 2020. gada 27. un 28. maija priekšlikumu pakotnes jautājumiem ekonomikas atveseļošanas atbalstam pēc COVID-19 pandēmijas*, kas nav pretrunā un tehniskā līmenī papildina Ārlietu ministrijas pozīciju. Par MFF joprojām spēkā 2016. gada pozīcija. Jautājums skatīts darba grupas Latvijas nacionālo pozīciju izstrādei par Eiropas Savienības daudzgadu budžetu (2021.-2027. gads) sanāksmē 4. jūnijā. Pirmā ministru diskusija 16. jūnijā Vispārējo lietu padomē, kas turpināsies 19. jūnija Eiropadomē.

SM aicina ministrijas ievietot ESVIS dienesta ziņojumus saistībā ar MFF, lai būtu iespējams izsekot līdzī visām diskusijām.

KM aicina ministrijas, īpaši Finanšu ministriju, saskaņot instrukcijas atbilstoši ESVIS sistēmā COM tabulā norādītajiem vēlamajiem saskaņojumiem. Diemžēl FM pozīciju saskaņošanai KM eksperti nebija saņēmuši. KM vēlētos redzēt ne tikai ziņojumus, bet arī atskaites par darba grupām, tas ļautu sekot līdzī aktuālajai informācijai.

ĀM informācijas apmaiņas nolūkos apsver iespēju jūlija VAS pieaicināt pārstāvniecības Eiropas Savienībā vēstnieces.

Nolemj: Pieņemt zināšanai ĀM, KM un SM sniegto informāciju. Ministrijām savlaicīgi ievietot dienesta ziņojumus ESVIS sistēmā.

4. Padomes jūnijā

4.1. 16.06. Vispārējo lietu padome

Ziņo: ĀM/ A. Kurme

16. jūnija Vispārējo lietu padomes video-konferencē plānots atsākt diskusijas par ES daudzgadu budžetu 2021.-2027. gadam, t.sk. Atveseļo plānu. Nākamās trio-prezidentūras (DE-PT-SI) ES Padomē 18 mēnešu programma; ES sarunveža M. Barņjē sniegtā informāciju par aktuālo situāciju sarunās par ES-AK nākotnes attiecībām.

4.2. 19.06. Eiropadome

Ziņo: ĀM/ A. Kurme

19. jūnija video-Eiropadome plānota kā sagatavošanās jūlija Eiropadomei klātienē, lai diskutētu par ES daudzgadu budžetu 2021.-2027. gadam. Visdrīzāk pārrunās arī ES-AK nākotnes attiecības.

4.3. 09.06. Ekonomikas un finanšu ministru videokonference

Ziņo: FM/ N. Sakss

Izsakās EM/ Z.Liepiņa, MPB/ L.Līce-Līcīte

Būtiskākie sanāksmē skatītie jautājumi: Komisijas priekšlikums par ekonomikas atveseļošanās instrumentu un dalībvalstu specifiskās rekomendācijas. LV nav iebildumu par rekomendācijām. Izvērstāka diskusijas par Atveseļošanas plānu. Jautājums tiks skatīts 16. jūnija Vispārējo lietu padomē. Plānots līdz oktobra beigām sagatavot Atveseļošanas plānu, ko varētu iesniegt Komisijai izvērtēšanai aprīļa beigās.

L. Līce-Līcīte papildina FM sacīto par Atveseļo plānu, ka Komisija vairākkārt publiski norādījusi, ka nacionālais Atveseļošanas plāns nevar būt pretrunā ar pārējiem valdībā pieņemtiem plāniem un programmām. Atveseļošanas plāna būtiskas daļas ir gan investīciju, gan reformu ietvars. Ņemot vērā, ka DV pozīcijas kļūst radikālākas, šobrīd nav zināms, cik liels finansējums tiks atvēlēts Atveseļo plānam un LV nacionālais piešķirums.

4.4. 08.06. Lauksaimniecības un zivsaimniecības ministru videokonference

Ziņo: ZM/ I. Baļčūne

Viedokļu apmaiņa par jaunajām stratēģijām, kas ir daļa no Zaļā kursa. Diskusija sasaistīta ar finansējuma apjomu nākamajam periodam. Lauksaimniekiem paralēli izejai no Covid-19 krīzes jāievieš virkne pasākumu saistībā ar klimata un vides mērķu sasniegšanu. Aktuāls jautājums par to, kāds būs piešķirtā finansējuma apjoms ražošanas pielāgošanai jaunajiem klimata mērķiem. MFF jautājumu kontekstā LV sanāksmē norāda, ka Covid-19 krīzes jautājumi tiks risināti ar apjomīgu finansējumu, turpretī saruna par tiešo maksājumu izlīdzināšanu palikusi sākotnējā stadijā. Bažas, ka tehniskās problēmas likumdošanas salāgošanā varētu atsaukties uz finansējuma lauku attīstībai apgūšanu. 29. jūnijā paredzēta Lauksaimniecības un zivsaimniecības ministru videokonference, kurā gaidāms HR PRES novērtējums par paveikto.

4.5. 16.06. Ārlietu ministru (aizsardzība) videokonference

Ziņo: AiM/ D. Giluce

Darba kārtība vēl nav izplatīta. Paredz, ka varētu notikt sarunas par Eiropas Savienības militāro operāciju iesaisti, kā arī par jaunajām aizsardzības iniciatīvām, kas daļēji saistītas ar jauno MFF. Šobrīd nav skaidrības, cik līdzekļu iniciatīvām varētu tikt atvēlēti. Bažas par šābrīža industriālās politikas virzienu un Eiropas aizsardzības fonda līdzekļu sadalījumu.

4.6. 05.06. Iekšlietu ministru videokonference

Ziņo: IeM/ A. Valaine-Elsone

Skatīti jautājumi par ES iekšējo un ārējo robežu atcelšanu. Attiecībā uz ES iekšējām robežām kopumā DV gatavas atcelt kontroles līdz 15. jūnijam. Atsevišķām DV (SE) tas nav iespējams. Šengenas zonā varēs brīvi ceļot. Atsevišķu DV ierosinājums, ka jāsaglabā ierobežojumi nesvarīgiem ceļojumiem provizoriski līdz 1. jūlijam. Līdz tam jāstrādā ar kritērijiem saistībā ar ceļošanu Eiropas Savienībā trešo valstu pilsoņiem. Jautājums par kritērijiem tiek virzīts uz Integrētās politiskās krīzes reaģēšanas mehānisma (IPCR) platformu dalībvalstu kopēju risinājumu pieņemšanai. Komisija izstrādā vadlīnijas nesvarīgiem ceļojumiem. Pie AOB – atsevišķas DV akcentē bēgļu problēmu un aicina uz solidaritāti bēgļu jautājumā jaunā Migrācijas pakta kontekstā. Komisija pirms Migrācijas pakta publikācijas plāno divpusējas sarunas ar DV iekšlietu ministriem (LV saruna 16. jūnijā).

4.7. 12.06. Iekšējā tirgus un rūpniecības ministru videokonference;

4.8. 15.06. Enerģētikas ministru videokonference;

4.9. 26.06. Patērētāju ministru videokonference

Ziņo: EM/ Z. Liepiņa

Sanāksmes plānotas. Gan ES Iekšējā tirgus un rūpniecības ministru padomē, gan ES Enerģētikas ministru padomē darba kārtībā jautājums par jauno Atveseļošanas plānu un ar to saistītajiem ES finanšu atbalsta instrumentiem. Patērētāju ministru padome nenotiks video formātā, paredzēta 25. jūnijā.

4.10. 05.06. Telekomunikāciju ministru videokonference

4.11. 23.06. Vides ministru videokonference

Ziņo: VARAM/ M. Klismets

Galvenās sarunas par Covid-19 krīzē gūtajām atziņām un digitālās transformācijas iespējām to risināšanā. Redzam, ka digitalizācijai ir liela nozīme Zaļā kursa mērķu sasniegšanai. LV informē par pieredzi digitālo risinājumu izmantošanā gan uzņēmējdarbībā, gan publiskajā pārvaldē. Vērš uzmanību par infrastruktūras attīstībā nepieciešamajām investīcijām. 23. jūnijā plānota ES Vides ministru padome, kurā plānots skatīt jautājumu par vides politikas iespējamo ieguldījumu Eiropas atveseļošanā pēc Covid-19 krīzes. Paredzamas diskusijas par aprites ekonomiku un klimata politiku. Paredzams, ka DE prezentēs PRES darba programmu. 9. jūnijā vides ministram bija VTC ar DE Vides ministrijas parlamentāro sekretāri par LV prioritātēm vides un klimata politikā DE PRES laikā.

Nolemj: Pieņemt zināšanai ministriju sniegto informāciju.

5. Informācijai - par Baltijas un Ziemeļvalstu sadarbību (NB8)

Ziņo: ĀM/ E Tanne

ĀM uzsākusi NB8 aktualitāšu pārskatīšanu. ĀM plāno pusgada laikā tikties ar nozaru ministrijām, lai izrunātu iespējamās aktualitātes NB8 sadarbībā, tāpēc aicina nozaru ministrijas definēt savas intereses Baltijas un Ziemeļvalstu sadarbībā. Tāpat ĀM aicina dalīties ar viedokļiem, kā nozaru ministrijas vērtē pašreizējo sadarbību NB8 kontekstā. Vai būtu nepieciešams aktualizēt jautājumu par atsevišķu finansējumu NB8 sadarbībai, tādējādi attīstot Latvijas iespējas aktīvāk iesaistīties NB8 sadarbībā, Ziemeļu ministru padomes (ZMP) projektos? Piemērs NB8 sadarbības paplašināšanai ir VARAM iesaiste reģiona digitālās sadarbības jomas attīstībā: ikgadējais “5G Techritory” forums Rīgā, “Digital North 2.0.” deklarācijas izstrāde, darbs pie 5G sekretariāta atvēršanas Rīgā.

Nolemj: Pieņemt zināšanai ĀM sniegto informāciju.

6. Dažādi

Ziņo: ĀM/ A. Kurme

6.1. ĀM lūdz ministrijām Komisijai adresētās vēstules nosūtīt caur Latvijas pārstāvniecību ES (ar instrukciju pārstāvniecībai vēstules iesniegt Komisijai).

6.2. Nākamā VAS 8. jūlijā.

VAS protokols saskaņots elektroniski ESVIS-L sistēmā 2020. gada 15. jūnijā.

Ārlietu ministrijas Valsts sekretāra vietniece Eiropas lietās

A. Kurme

Protokolēja:

Gunta Ērgle-Lāce

Ārlietu ministrijas

Vispārējo un institucionālo jautājumu nodaļas

vecākā referente, tel. 67015966